

<https://doi.org/10.5817/RPT2020-1-8>

## NIKDO NESMÍ VLASTNIT PRÁVO<sup>1</sup>

JAKUB HARAŠTA<sup>2</sup>

Soud: Nejvyšší soud USA / Supreme Court of the United States  
Věc: No. 18-1150  
Datum: 27. 4. 2020  
Dostupnost: [https://www.supremecourt.gov/opinions/19pdf/18-1150\\_new\\_d18e.pdf](https://www.supremecourt.gov/opinions/19pdf/18-1150_new_d18e.pdf) (vč. disentů)

### 1. PŘEDMĚT SPORU

V dubnu 2020 se Nejvyšší soud USA (dále jen „SCOTUS“) vyjádřil k autorskoprávní ochraně anotovaných textů zákonů státu Georgia, které jsou shromážděné v *Official Code of Georgia Annotated* (dále jen „OCGA“). SCOTUS dospěl k závěru, že autorskoprávní ochrana tomuto dokumentu (a jemu podobným) nepřísluší s tím, že se jedná o materiál publikovaný při výkonu zákonodárné moci. Je proto z autorskoprávní ochrany vyloučen. Na první pohled relativně jednoduchý a logický závěr prezentovaný majoritou prošel poměrem 5-4. Názor majority i disentní stanoviska přinášejí zajímavou argumentaci, která se, jako je u tohoto soudního tělesa zvykem, věnuje problému z různých stran a snaží se „domyslet“ důsledky rozhodnutí do konce.

Stát Georgia zveřejňuje OCGA. OCGA zahrnuje text každého aktuálně účinného zákona, který je pak doprovázen také podpůrnými materiály ve formě anotací. Tyto anotace zahrnují shrnutí soudních rozhodnutí, seznam

---

<sup>1</sup> Zpracováno v rámci specifického výzkumu Masarykovy univerzity, projekt Právo a technologie VIII (MUNI/A/0989/2019).

<sup>2</sup> JUDr. Mgr. Jakub Harašta, Ph.D., odborný asistent na Ústavu práva a technologií Právnické fakulty Masarykovy univerzity. E-mail: [jakub.harasta@law.muni.cz](mailto:jakub.harasta@law.muni.cz)

relevantní článků v amerických *law reviews* nebo odkazy na historický původ konkrétních norem (např. identifikovanou sémantickou podobností s dřívějšími soudními rozhodnutími). OCGA je sestavováno tzv. *Code Revision Commission* (dále jen „Komise“). Většina z 15 členů této Komise jsou představitelé zákonodárné moci státu Georgia. Činnost Komise jako celku je pak financována v rámci rozpočtové kapitoly určené na činnost zákonodárné moci. Komise nesestavuje OCGA sama, ale skrze smlouvu platí za sestavování textů a vytváření anotací jedné z divizí společnosti LexisNexis – texty nicméně Komise schvaluje. Smlouva specifikovala, že práva náleží státu Georgia, který jedná skrze Komisi. Neanotované texty musí dát zhotovitel k dispozici veřejně a online, používá nicméně exkluzivního práva anotované texty publikovat a distribuovat. Kopie OCGA stojí více než 400 USD a v současné době zahrnuje 54 svazků.

## 2. PROCESNÍ HISTORIE

Public.Resource.Org (dále jen „PRO“) se jako nezisková organizace věnuje zpřístupňování právních zdrojů a podobných záznamů veřejnosti. PRO zveřejnila OCGA na několika internetových stránkách a přes výzvy ze strany orgánů státu Georgia od svého jednání neupustila. Vše tak skončilo před soudem. První stupeň<sup>3</sup> (*District Court for the Northern District of Georgia*, dále jen „DC“) dospěl k názoru, že anotace a poznámky obecně mohou být předmětem ochrany autorského práva. Nejsou totiž vyloučeny, protože se nejedná o texty, které by měly jakoukoli právní sílu. Druhý stupeň<sup>4</sup> (*United States Court of Appeals for the Eleventh Circuit*, dále jen „CoA“) prvostupňové rozhodnutí nicméně zrušil s tím, že celý materiál není předmětem ochrany. OCGA musí být, dle názoru CoA, přístupný všem, protože má zcela jasně autoritativní váhu – anotace sice nemají právní sílu, ale jsou zcela nedílnou součástí práva státu Georgia.

---

<sup>3</sup> Text prvostupňového rozhodnutí je dostupný na <https://www.leagle.com/decision/inadvfdco171222000293>.

<sup>4</sup> Text druhostupňového rozhodnutí je dostupný na <https://www.leagle.com/decision/infco20181019244>.

### 3. POSOUZENÍ NEJVYŠŠÍM SOUDEM USA

SCOTUS se nakonec vůbec nezabýval tím, zda je možné, aby byly anotace a poznámky v textu OCGA předmětem ochrany autorským právem (což bylo jádrem rozhodnutí DC). Podobně jako CoA se SCOTUS soustředil na to, zda není důvod pro vyloučení OCGA z ochrany. SCOTUS dospěl k závěru, že OCGA nemá žádného autora, který by k němu byl způsobilý nést a vykonávat autorská práva. K tomuto závěru však dospěl jinými cestami, než CoA. SCOTUS totiž explicitně uvedl, že tento závěr je platný bez ohledu na to, zda mají anotace v OCGA autoritativní povahu. Tedy ať už jsou či nejsou nedílnou součástí práva státu Georgia. OCGA není možné podrobit autorskoprávní ochraně z důvodu, že členové Komise, kteří se na jeho tvorbě podíleli, tak činili v rámci svojí oficiální činnosti. Není tedy nutné přezkoumávat, zda je materiál nebo jeho části nadán právní silou.

SCOTUS k tomuto názoru dospěl posunem své předcházející rozhodovací praxe. Ve věci *Wheaton v. Peters*<sup>5</sup> a ve věci *Banks v. Manchester*<sup>6</sup> SCOTUS uvedl, že soudci nemohou držet práva ke svým výtvorům. Toto platí bez ohledu na to, zda se jedná o přípravu závazného majoritního stanoviska nebo disentu. Jakmile soudce vykonává svoji činnost, jeho materiály jsou v režimu *public domain*. Osoba zpracovávající rozhodovací praxi do podoby přehledových *reports* může držet práva k poznámkám, nadpisům a dalším podpůrným materiálům, ale to pouze za předpokladu, že není soudcem (*Callaghan v. Myers*<sup>7</sup>). Majorita tuto praxi shrnula do pravidla, které označila za přímočaré: Protože je soudce nadán mocí tvořit a interpretovat právo, nemůže být autorem u děl, která připravuje v rámci této činnosti. Činnost je pak nutno chápat široce a zahrnuje kromě závazných materiálů i ty nezávazné (nadpisy, shrnutí).<sup>8</sup> Pokud nemohou být představitelé soudní moci, kteří vytvářejí a interpretují právo, autory,

<sup>5</sup> Rozhodnutí *Supreme Court of the United States* ve věci *Wheaton v. Peters* (1834) dostupné na <https://www.leagle.com/decision/noyr62433us5911564>.

<sup>6</sup> Rozhodnutí *Supreme Court of the United States* ve věci *Banks v. Manchester* (1888) dostupné na <https://www.leagle.com/decision/1888372128us2441346>.

<sup>7</sup> Rozhodnutí *Supreme Court of the United States* ve věci *Callaghan v. Myers* (1888) dostupné na <https://www.leagle.com/decision/1888745128us6171675>.

<sup>8</sup> Anotované rozhodnutí, s. 7.

pak jimi nesmí být ani představitelé moci zákonodárné.<sup>9</sup> Toto pravidlo se opět vztahuje i na nezávazné materiály, jako jsou proslovy, zprávy různých komisí nebo návrhy zákonů.<sup>10</sup>

Jako faktickou otázku tak SCOTUS musel vyhodnotit, zda má OCGA původ v zákonodárné moci.<sup>11</sup> Stát Georgia potvrdil, že za autora je nutné považovat Komisi. Komise je, jak již bylo zmíněno, součástí zákonodárné moci státu Georgia (je financována z rozpočtové kapitoly určené pro zákonodárnou moc) a většinově se skládá z příslušníků zákonodárského sboru.<sup>12</sup> Majorita proto konstatovala, že OCGA má původ v zákonodárné moci a není způsobilá k autorskoprávní ochraně. Stát Georgia se v rámci svých podání k možnosti takového závěru vyjadřoval negativně – což je stěžejší překvapivé – a argumentoval zejména tím, že vyloučení z autorskoprávní ochrany přinese těžkosti při hledání smluvních partnerů, kteří by pro stát a pro Komisi anotace zpracovávali. SCOTUS ve svém rozhodnutí poznamenal, že toto je otázka politiky nastavené pro zpracování OCGA a přístupňování právních informací, a jako takovou ji nepřisluší soudu hodnotit nebo se k ní vyjadřovat.<sup>13</sup>

#### 4. DISENTNÍ STANOVISKA

Leitmotivem celého rozhodnutí bylo, že „*nikdo nesmí vlastnit právo.*“<sup>14</sup> Přirozeně se tak předmětem diskuze v disentech stala otázka, co právem vlastně je. Majorita k tomu přistoupila extenzivně a uvedla, že jakkoli jsou nezávazné věci neprávem, jsou produktem subjektu, který právo tvoří a/nebo vykládá. V opačném případě, uvedla majorita, by bylo možné, aby jednotlivé státy vybíraly poplatky za přístup k nezávazným, ale přesto

<sup>9</sup> Anotované rozhodnutí, s. 8.

<sup>10</sup> Anotované rozhodnutí, s. 9.

<sup>11</sup> Srov. rozhodnutí *Supreme Court of Georgia* ve věci *Harrison Co. v. Code Revision Commission* (1979), dostupné na <https://www.leagle.com/decision/1979569244ga325>

1433: „*In our view, however, the work of the Commission; i.e., selecting a publisher and contracting for and supervising the codification of the laws enacted by the General Assembly, including court interpretations thereof, is within the sphere of legislative authority.*“ (s. 244 Ga. 330)

<sup>12</sup> Anotované rozhodnutí, s. 16.

<sup>13</sup> Anotované rozhodnutí, s. 14-15.

<sup>14</sup> Anotované rozhodnutí, s. 7.

podstatným materiálům (návrhy zákonů, zprávy komisí). Soudce Thomas (částečně se k němu připojil i Breyer) se ve svém disentu s takto dalece narýsovanou paralelou mezi mocí soudní a zákonodárnou nespokojil. Soudce Thomas uvedl, že moc zákonodárnou je pro účely vylučování z autorskoprávní ochrany nutné chápat restriktivně. Zatímco soudní moc musí být chápána extenzivně, protože disentní stanoviska demonstrují potenciální aplikační problémy a celkově jsou součástí kritické diskuze závěrů soudů<sup>15</sup>, zákonodárná moc je kvalitativně odlišná. Nezávazné materiály totiž takovýto kritický vhled nemusí nutně poskytovat.

K podobnému závěru ve svém disentu dospěla soudkyně Ginsburg (připojil se Breyer) – zákonodárné anotace dle ní nejsou součástí zákonodárné činnosti.<sup>16</sup> Rozlišila mezi nezávaznými dokumenty, které jsou součástí legislativního procesu, a nezávaznými dokumenty, které jsou vytvářeny až po okamžiku účinnosti zákona. Zatímco ty první mají být vyloučeny z autorskoprávní ochrany, dokumenty ve druhé kategorii nikoli.<sup>17</sup> Anotace v OCGA jsou deskriptivní a nikoli preskriptivní – jsou neutrálním popisem reality právních informací. Nejsou přípravnými dokumenty, které formují dojmy a názory zákonodárců.<sup>18</sup>

Disenty Thomase i Ginsburg lze tak dle mého chápat tak, že části OCGA by měly být předmětem autorského práva a část nikoli. Troufám si tvrdit, že zde mohl mít na názor majority vliv *amicus curiae* podaný CaseLaw Access Project (Harvardova univerzita), kde byl klíčovým právě argument, že rozlišování mezi částmi materiálu činí problematickou jak digitalizaci, tak i zpracování právních informací v rozsahu v jakém se to děje například v rámci projektu digitalizace historických rozhodnutí.<sup>19</sup> I majorita totiž uvedla, že se s přiznáním autorskoprávní ochrany musí nakládat opatrně. Není žádoucí, aby se uživatelé museli spoléhat například na výjimky,

<sup>15</sup> Disent soudce Thomase (částečně Breyer), s. 13-14.

<sup>16</sup> Disent soudkyně Ginsburg (Breyer), s. 2.

<sup>17</sup> Disent soudkyně Ginsburg (Breyer), s. 2-3.

<sup>18</sup> Disent soudkyně Ginsburg (Breyer), s. 3-4.

<sup>19</sup> *Amicus curiae* CaseLaw Access Project na [https://www.supremecourt.gov/DocketPDF/18/18-1150/119213/20191016161938490\\_Cyberlaw%20Clinic\\_Georgia%20%20Public.Resource\\_Amicus%20Brief.pdf](https://www.supremecourt.gov/DocketPDF/18/18-1150/119213/20191016161938490_Cyberlaw%20Clinic_Georgia%20%20Public.Resource_Amicus%20Brief.pdf).

protože tyto jsou extrémně závislé na faktech a často nemohou být plně využity bez rozhodnutí soudu.<sup>20</sup> Majorita tak vlastně uzavřela, že namísto individuálního vyhodnocování, zda má daná anotace sílu díla či nikoli, je vhodné, aby nastoupilo posouzení, zda je dokument připraven zákonodárnou mocí.

Soudce Thomas však ve svém disentu majoritu právě za neúspěch při zjednodušování tvrdě kritizuje – dle mého názoru zcela oprávněně. Majorita sice vypsalala seznam faktorů, které vstupují do rozhodování, zda je dokument připraven mocí zákonodárnou či nikoli. Nijak nicméně, jak uvádí Thomas, nespécifikovala, zda jsou tyto faktory taxativní či demonstrativní a jaké jsou jejich individuální váhy při rozhodování o vyloučení z autorskoprávní ochrany.<sup>21</sup> Ve své snaze zajistit vyšší právní jistotu pro ty, kteří právní informace zpřístupňují a využívají, tak SCOTUS bohužel jen pokračuje ve vytváření standardů, které jsou citlivé na fakta konkrétního případu. V podstatě tak odpadá jeden z hlavních důvodů pro existenci celého rozhodnutí. Velké riziko také Thomas spatřuje v tom, že se státům jednoduše nevyplatí přehledy zpracovávat. OCGA se dá prostřednictvím LexisNexis pořídit za již zmíněných cca 400 dolarů. Konkurenční produkt od West Publishing však stojí více než šestinásobek.<sup>22</sup> Rozhodnutí majority tak může být kontraproduktivní – namísto toho, aby existoval de facto dotovaný zdroj, který si ale nebude moci dovolit každý, tento zdroj přestane existovat úplně a dostupnost informací se výrazně sníží (okruh osob, které si ho budou moci dovolit, bude výrazně nižší).

## 5. ZÁVĚR

V rámci anotace jsem se snažil vynechávat konkrétní úvahy na téma dopadu konkrétních norem a konkrétních precedentů – rozhodnutí je jich, pochopitelně, plné, ale pro nás mají jen malou váhu. Snažil jsem se soustředit na ústřední myšlenku. „*Nikdo nesmí vlastnit právo*“ je na první pohled velmi jednoduchá maxima pro rozhodování. Realita má ale, jako

---

<sup>20</sup> Anotované rozhodnutí, s. 18. Podobně *amicus curiae* CaseLaw Access Project, s. 9-11.

<sup>21</sup> Disent soudce Thomase (částečně Breyer), s. 16.

<sup>22</sup> Disent soudce Thomase (částečně Breyer), s. 17.

ostatně ve všem, ke každému A své B. Pozitivní dle mého názoru je, že existuje značný potenciál, že toto rozhodnutí usnadní digitalizaci a zpřístupňování existujících právních informací. Odvrácenou stranou mince je pak oprávněná kritika soudce Thomase. Nadpoloviční většina členů Komise je tvořena členy zákonodárského sboru. Bude stačit, když se sníží jejich počet? Bude stačit, když nebude činnost Komise hrazena z rozpočtové kapitoly určené zákonodárské činnosti? Do budoucna je tak situace nejistá. Těžko říct, nakolik bude ovlivněna kreativními snahami jednotlivých institucí zachovat autorskoprávní ochranu pro anotované texty předpisů a další podobné zdroje.

---

*Toto dílo lze užít v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International  
(<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>).*

---